

2017-08-15

Ert dnrJu2017/04129/KRIM

Justitiedepartementet

ju.krim@regeringskansliet.se

SO:s yttrande över:

SOU 2017:37 – Kvalificerad välfärdsbrottslighet

Arbetslöshetskassornas Samorganisation (SO) har givits möjlighet att yttra sig över SOU 2017:37, kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra. Vårt svar avser enbart de delar av utredningen som rör arbetslöshetskassornas verksamhet.

SO vill inledningsvis tydliggöra att SO ser positivt på de ansträngningar som görs för att förebygga, förhindra, upptäcka och beivra brott mot välfärdssystemen. Vad gäller utredningens förslag vill SO kommentera följande särskilt.

EN SAMORDNAD UTBETALNINGSFUNKTION

Redan i dagsläget har arbetslöshetskassorna en kontrollfunktion mot Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och CSN för att undvika felaktiga utbetalningar. Det är SO:s uppfattning att den kontrollen är effektiv och att den fångar upp merparten av de ersättningsansökningar som annars skulle kunna ha resulterat i en felaktig utbetalning.

De stickprovsundersökningar som SO genomför årligen i samarbete med Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och CSN indikerar också att de felaktiga utbetalningarna är på en låg nivå. För att ytterligare minska de felaktiga utbetalningarna talar, enligt SO:s mening, mycket för att det kan ses som lika verkningsfullt att vidareutveckla samarbetet och samkörningen mellan Skatteverket, utbetalande myndigheter och arbetslöshetskassorna som att skapa en ny myndighet för utbetalningsfunktionen. Detta kräver dock lättnader i gällande sekretess och en ökad uppgiftsskyldighet mellan myndigheter och arbetslöshetskassorna.

Med hänsyn till bl a de tolkningsfrågor som finns i regelverken är förutsättningarna dåliga för en samordnad utbetalningsfunktion att kunna avgöra vilken ersättning som är korrekt respektive felaktig när flera ersättningar förekommer samtidigt. Att en enskild får ersättning från två olika utbetalare behöver dessutom inte heller alltid innebära att ersättning utgår felaktigt.

En uppdelning mellan en utredande och beslutande myndighet respektive en verkställande myndighet kan också öka risken för felaktiga utbetalningar då det kommer att saknas en samlad överblick av all relevant information i ärendena. Eftersom flera myndigheter i tur och ordning skulle bli inblandade i handläggningen förväntas vidare ledtiden för en utbetalning öka samtidigt som effektiviteten minskar. Dessutom medför en sådan uppdelning närmast ofrånkomliga otydligheter i frågor om behörighet och ansvar vid frågor om beslut och överprövning. Dessa invändningar gör sig gällande även om den samordnande myndigheten endast skulle ha funktionen att ge klartecken för utbetalningar från den beslutande myndigheten.

Det är SO:s uppfattning att det inte är nödvändigt att tillskapa en ny myndighet/utbetalningsfunktion för att vare sig en utökad samordning eller en ökad grad av automatiserad kontroll ska bli möjlig.

FÖRSLAGET TILL LAG OM FÖRSÄKRINGSKASSANS BROTTSBEKÄMPANDE VERKSAMHET

Utredningen förklarar att den största andelen bidragsbrott som anmäls i dag endast föranleder enklare utredningar och att det i de fallen är väl befogat att överväga om inte utredningarna kan utföras av någon annan myndighet utanför Polismyndigheten. Även om en ny organisation, enligt utredningen, främst kommer att få betydelse för handläggningen av enklare ärenden anser utredningen att det är ett bättre nyttjande av statens resurser om polisen inte utreder ärendena. SO anser att just den omständigheten att ärendena är av enklare beskaffenhet, talar för att polisen trots allt bör kunna utreda ärendena. Att vissa typer av ärenden utreds på bekostnad av andra ärenden bör inte leda till att man låter andra organ sköta utredningarna. På samma sätt som staten kan besluta om att ge andra myndigheter befogenhet att bedriva brottsutredande verksamhet bör staten kunna se till att polisen ges förutsättningar att bedriva sin verksamhet.

Det finns även en risk för att den utredande verksamheten i första hand kan komma att inriktas på att utreda misstänkta gärningar mot den myndighet där den utredande verksamheten skulle vara placerad.

SO kan av ovanstående skäl inte ställa sig bakom förslaget om att flytta brottsbekämpande verksamhet till Försäkringskassan.

STANDARDISERADE INTYG ÖVER ARBETS- OCH ANSTÄLLNINGSFÖRHÅLLANDEN

SO har inget att erinra mot förslaget, men konstaterar samtidigt att arbetslöshetskassorna utifrån dagens regelverk kommer att behöva inhämta flertalet kompletterande uppgifter från arbetsgivaren för att kunna handlägga ersättningsärenden.

EN GEMENSAM FÖRFARANDELAG

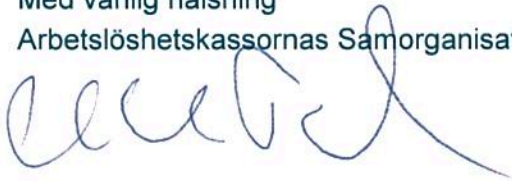
Utredningen förklarar att regelverken kring förfarandet vid handläggningen är svåröverskådligt och splittrat. De förslår att regeringen i särskild ordning utreder förutsättningarna för en gemensam förfarandelag vid handläggning av ärenden om ersättning från välfärdssystemen och, för det fall utredningen kommer fram till att en sådan lag bör införas, också hur den bör utformas.

SO har inget att erinra mot förslaget.

AVSLUTNINGSVIS

SO vill avslutningsvis framföra att komplicerade regelverk leder till att enskilda gör oavsiktliga fel och till följd därav får felaktig ersättning. Det är SO:s uppfattning att förenklingar och förtydliganden i regelverken skulle minska antalet felaktiga utbetalningar. Det ska vara lätt att göra rätt och svårt att göra fel.

Med vänlig hälsning
Arbetslöshetskassornas Samorganisation

Harald Petersson
Ordförande

Bilaga: Arbetslöshetskassornas yttranden